

Riktlinje

För ekonomiskt bistånd

Beslutsinstans	Socialnämnden
Beslutad	2023-04-26
Senast reviderad	Välj datum
Giltig till	Tills vidare
Dokumentansvarig	Enhetschef Vuxen- och biståndsenheten
Diarienummer	SN.2022.14

Innehållsförteckning

Riktlinje för handläggning av ekonomiskt bistånd	3
Inledning	3
Syfte/detta ska uppnås	3
Lagstiftning	3
Principer för handläggning	3
Särskilda fokusområden	4
Bistånd utöver det som anses vara skälig levnadsnivå	6
Uppföljning.....	7
Referenser/läshänvisning:	7

Riktlinje för handläggning av ekonomiskt bistånd

Inledning

Den här riktlinjen gäller för handläggning och dokumentation i ärenden om ekonomiskt bistånd.

Syfte/detta ska uppnås

Den som inte själv kan tillgodose sina behov eller kan få dem tillgodosedda på annat sätt har rätt till bistånd av socialnämnden för sin försörjning (försörjningsstöd) och för sin livsföring i övrigt. Den enskilde ska genom biståndet tillförsäkras en skälig levnadsnivå. Biståndet ska utformas så att det stärker hans eller hennes möjligheter att leva ett självständigt liv (4 kap. 1 § Socialtjänstlagen).

Socialtjänstens mål är att främja människors ekonomiska och sociala trygghet, jämlikhet i levnadsvillkor och aktiva deltagande i samhällslivet. Samt inriktas på att frigöra och utveckla enskildas och grupperns egna resurser (1 kap. 1§ Socialtjänstlagen).

Lagstiftning

De lagar som främst reglerar verksamheten är socialtjänstlagen (SoL), förvaltningslagen (FL), offentlighet- och sekretesslagen (OSL) och kommunallagen (KL). Dessutom omfattas regler i en rad andra lagar som äktenskapsbalken (ÄktB), sambolagen, föräldrabalken (FB), lag om mottagande av asylsökande (LMA) samt barnkonventionen.

Principer för handläggning

All handläggning och dokumentation i ärenden om ekonomiskt bistånd ska vara rättssäker och präglas av objektivitet, saklighet och öppenhet (Prop. 2016/17:180 s. 49). Förvaltningens arbete ska grunda sig på lagar samt andra författningar och handläggningen ska främst styras av de regler som återfinns inom lagstiftningen samt Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd.

Som ett ytterligare stöd för handläggningen ska förvaltningen använda sig av och följa rådande rättspraxis samt kompletterande anvisningsdokument såsom delegationsordningen och skriftliga rutiner och arbetssätt.

Särskilda fokusområden

Socialförvaltningen ska i sitt arbete och handläggning särskilt inrikta sig på ett förebyggande samt förändringsinriktat arbete för medborgarna i Gnesta kommun. Särskilt fokus ska ligga på att ge stöd vid arbetslöshet, stöd vid nedsatt arbetsförmåga av sociala skäl och vid ohälsa, att förebygga ekonomiska svårigheter och skuldproblem samt att förebygga hemlöshet och avhysningar.

Aktivitetskrav i enlighet med 4 kap. 4§ Socialtjänstlagen

Förvaltningen ska arbeta med samt ställa aktivitetskrav på individer som uppstår ekonomiskt bistånd. Förvaltningen ska redan vid första besöket påbörja planeringen med den enskilde om aktivitetskravets utförande. Kravet ställs utifrån Socialtjänstlagen 4:4 med vissa förbehåll.

1. Den enskilde har inte kunnat erbjudas någon lämplig arbetsmarknadspolitisk åtgärd. Innan beslut fattas ska nämnden samråda med arbetsförmedlingen.
2. Begärd praktik eller kompetenshöjande verksamhet ska syfta till att utveckla den enskildes möjligheter att i framtiden försörja sig själv. Genom insatserna ska den enskildes möjligheter att komma in på arbetsmarknaden eller utbildning stärkas.
3. Insatserna ska utformas med skälig hänsyn till den enskildes individuella önskemål och förutsättningar.

Om den enskilde utan godtagbart skäl avböjer att delta i praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet som anvisats enligt 4 kap. 4 § SoL, får fortsatt försörjningsstöd vägras eller nedsättas. Detsamma gäller om den enskilde utan godtagbart skäl uteblir från praktiken eller den kompetenshöjande verksamheten.

Intern och extern samverkan

Personer med försörjningsproblem behöver ofta stöd från flera aktörer samtidigt. En fungerande samverkan är många gånger avgörande för att personerna ska erbjudas insatser i ett tidigt skede utifrån sina individuella behov.

Förvaltningens insatser för den enskilde ska vid behov utformas och genomföras i samverkan med andra samhällsorgan och med organisationer och andra föreningar. Centrala samverkansparter är exempelvis Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, hälso- och sjukvården samt hyresvärdar i Gnesta kommun.

Regional samverkan organiseras via Sörmlands närvårdssamverkan genom att vårdcentraler, sjukhus, kommunens vård och omsorg, skola och socialtjänst har mötesplatser och samverkan på olika nivåer. Verktyg för samordning är samordnad individuell planering (SIP) som ska genomföras när en person har behov av insatser från både socialtjänsten och hälso- och sjukvården. En SIP ska upprättas om en av huvudmännen bedömer att planen behövs för att personen ska få sina behov tillgodosedda, och om den enskilde samtycker till det.

Förebygga avhysningar & hemlöshet

Socialförvaltningens ska organisera sitt arbete med att förebygga avhysningar och hemlöshet.

Handläggarna på ekonomiskt bistånd har det särskilda ansvaret med att förebygga avhysningar och hemlöshet. Kontaktvägen in till socialtjänsten när det rör olika frågor för att förebygga eller förhindra avhysningar och hemlöshet går via handläggarna på ekonomiskt bistånd. För ett framgångsrikt förebyggande arbete ska förvaltningen använda rutiner och checklistor som man utgår ifrån i sitt arbete.

Felaktiga utbetalningar (FUT)

Utgångspunkten vid handläggning av ekonomiskt bistånd är att felaktiga utbetalningar förebyggs så långt det är möjligt. Om felaktiga utbetalningar trots allt uppstår är målsättningen att nämnden får tillbaka det felaktigt utbetalda biståndet med stöd av 9 kap. 1 § SoL och att handläggningen motverkar att fortsatt bistånd beviljas på felaktig grund. För att fatta korrekta beslut om ekonomiskt bistånd är det viktigt att handläggaren uppmärksammar felaktigheter och om en utredning om felaktig utbetalning behöver inledas.

Våld i nära relation (VINR)

Socialförvaltningen ska i arbetet med ekonomiskt bistånd särskilt uppmärksamma våldsutsatthet och stödja personer i biståndshushåll som är, eller har varit utsatta för våld. Det kan till exempel handla om mäns våld mot kvinnor i nära relation, våld i ungas parrelationer, våldsutsatthet inom samkönade relationer eller utsatthet för hedersrelaterat våld. När det gäller hedersrelaterat våld är det viktigt att uppmärksamma att våldsutövaren kan vara fler än en person.

Barnperspektivet

Socialförvaltningen ska i sin handläggning om ekonomiskt bistånd särskilt beakta barnperspektivet och förhålla sig till barnkonventionen som definierar vilka rättigheter barn har. Handläggningen ska särskilt förhålla sig till de fyra grundläggande principerna i barnkonventionen:

- Förbud mot diskriminering (artikel 2)
- Barnets bästa (artikel 3)
- Barnets rätt till liv och utveckling (artikel 6)
- Barnets rätt att uttrycka sina åsikter (artikel 12)

Bistånd utöver det som anses vara skälig levnadsnivå

Ekonomiskt bistånd får ges utöver vad som följer av 4 kap. 1 § SoL om det finns skäl för det. Det beviljas då med stöd av 4 kap. 2 § SoL utifrån en individuell prövning och motivering i varje enskilt fall.

Beslut enligt 4 kap. 2§ SoL kan överklagas med laglighetsprövning enligt kommunallagen.

Extra bistånd till särskilt utsatta grupper i samband med julen och sommaren
Riktat ekonomiskt bistånd som beviljas till särskilt utvalda grupper av medborgare ska beslutas av Sociala utskottet. Utifrån principen om barnets bästa kan extra bistånd beviljas för alla barn under 18 år som lever i familjer med långvarigt ekonomiskt bistånd och där familjen inte har några andra inkomster. Biståndet bör beviljas oavsett om barnen bor heltid, växelvis eller har umgänge med en förälder. Biståndet beviljas vid ett tillfälle per barn, i samband med bistånd för juni och december.

Biståndet beviljas under förutsättning att hushållet i övrigt är berättigade till ekonomiskt bistånd för aktuell månad samt att hushållet har haft ett långvarigt behov av bistånd enligt Socialstyrelsens definition, dvs. har haft försörjningsstöd under minst 10 månader.

Ekonomiska medel för att utbetala biståndet ska främst hämtas via eventuell avkastning från Gnesta kommuns Sociala stiftelse och den sociala fonden. Om det saknas medel kan Sociala utskottet besluta om att bistånd betalas ut från ordinarie budget.

Uppföljning

Den här riktlinjen ska revideras vid behov. För att säkerställa att riktlinjen följs genomför förvaltningen regelbunden granskning. För medarbetarna genomförs kontinuerlig utbildning, informationsinsatser samt kollegial granskning.

Referenser/läshänvisning:

Lagstiftning

- Socialtjänstlag (2001:453)
- Förvaltningslag (2017:900)
- Offentlighets- och sekretesslag (2009:400)
- Kommunallag (2017:725)
- Äktenskapsbalk (1987:230)
- Sambolag (2003:376)
- Föräldrabalk (1949:381)
- Lag (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl.

Föreskrifter och allmänna råd

- SOSFS 2014:5

<https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/foreskrifter-och-allmanna-rad/2014-5-19.pdf>

- Nationell informationsstruktur 2016:1

<https://informationsstruktur.socialstyrelsen.se/content/pdf/2016-2-7.pdf>

Handböcker och stöd

- Handbok för socialtjänsten

<https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/handbocker/2021-12-7658.pdf>

- Handbok för ekonomiskt bistånd

<https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/handbocker/2021-5-7389.pdf>

Dokumentnamn	Riktlinje
Ämne	För ekonomiskt bistånd
Beslutsinstans	Socialnämnden

- Stöd för socialtjänsten i arbetet med att förebygga avhysningar

<https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/ovrigt/2022-6-7914.pdf>

- Förebygga och motverka hemlöshet *Analys och förslag för fortsatt arbete inom*

socialtjänsten <https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/ovrigt/2021-9-7582.pdf>

Bilagor

- Socialförvaltningens handläggningsrutin ekonomiskt bistånd

- Socialförvaltningens kontrollbilaga till riktlinje för ekonomiskt bistånd